

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΙΓΑΙΟΥ

Εξ Αποστάσεως Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση

Διάλεξη 9

*Αθανάσιος Νταραντούμης
Τμήμα Πολιτισμικής Τεχνολογίας και
Επικοινωνίας*

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην ποινική της χώρας

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ & ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Άδειες Χρήσης

- Το παρόν εκπαιδευτικό υλικό υπόκειται σε άδειες χρήσης Creative Commons.
- Για εκπαιδευτικό υλικό, όπως εικόνες, που υπόκειται σε άλλου τύπου άδειας χρήσης, η άδεια χρήσης αναφέρεται ρητώς.

Χρηματοδότηση

- Το παρόν εκπαιδευτικό υλικό έχει αναπτυχθεί στα πλαίσια του εκπαιδευτικού έργου του διδάσκοντα.
- Το έργο «**Ανοικτά Ακαδημαϊκά Μαθήματα στο Πανεπιστήμιο Αιγαίου**» έχει χρηματοδοτήσει μόνο τη αναδιαμόρφωση του εκπαιδευτικού υλικού.
- Το έργο υλοποιείται στο πλαίσιο του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση» και συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο) και από εθνικούς πόρους.

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην ποινωνία της γνώσης
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ & ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Σχέσεις Διδασκόντων- Διδασκομένων

Θανάσης Νταραντούμης

daradoumis@aegean.gr

σύνοψη

1. αρχές μάθησης ενηλίκων
2. η προετοιμασία των ομαδικών συμβουλευτικών συναντήσεων (ΟΣΣ)
3. η έναρξη της 1^{ης} ΟΣΣ

1. αρχές μάθησης ενηλίκων

σύνοψη

- να γνωρίσουμε, να αναλύσουμε και να διασυνδέσουμε τις αρχές με βάση τις οποίες πρέπει να οργανώνονται τα προγράμματα εξ αποστάσεως εκπαίδευσης που απευθύνονται σε ενήλικες
- να εντοπίσουμε κατά πόσο οι αρχές εφαρμόζονται στα πλαίσια αυτών των προγραμμάτων

έννοιες κλειδιά

- διεργασίας (πορεία) μάθησης
- ανάγκες
- εμπειρία
- συμμετοχή κύκλος μάθησης
- δράση
- παρατήρηση
- κατανόηση
- γενίκευση
- εμβάθυνση
- ευρετική πορεία
- κριτικός τρόπος σκέψης
- αλληλεπίδραση
- αυτοεκτίμηση

εισαγωγή

- οι ενήλικες μαθαίνουν διαφορετικά από τα παιδιά?

κοινά σημεία των θεωριών μάθησης (1/2)

- η μάθηση αποτελεί βασική ανθρώπινη ανάγκη – ο άνθρωπος έχει απεριόριστη δυνατότητα να μαθαίνει
- μάθηση σημαίνει ότι συντελείται κάποια αλλαγή στη συμπεριφορά του ανθρώπου – αρχίζει να σκέφτεται διαφορετικά, να δρα διαφορετικά, να υιοθετεί νέες βασικές πεποιθήσεις
- κάθε άνθρωπος μαθαίνει με το δικό του ιδιαίτερο τρόπο, ανάλογα με την ηλικία του, τα χαρακτηριστικά της προσωπικότητάς του, αλλά και το σύστημα εκπαίδευσης στο οποίο υπόκειται (π.χ. διδασκαλία, μαθητεία, ομαδική εργασία, αυτομόρφωση, κλπ)

κοινά σημεία των θεωριών μάθησης (2/2)

- πρέπει να υπάρχει μια ανάγκη, ένα ενδιαφέρον, μια επιθυμία από τους διδασκόμενους σε σχέση με το αντικείμενο της μάθησης, προκειμένου να αφοσιωθούν σ' αυτό – η μάθηση είναι πιο αποτελεσματική όταν απαντά σε υπαρκτά προβλήματα που αντιμετωπίζουν
- η πρόσβαση στο αντικείμενο της μάθησης διευκολύνεται αν περιλαμβάνει πρακτική άσκηση, εφαρμογή, απόκτηση και αξιοποίηση εμπειριών
- η πορεία της μάθησης γίνεται πιο αποτελεσματική, αν οι διδασκόμενοι συμμετέχουν ενεργά σ' αυτήν

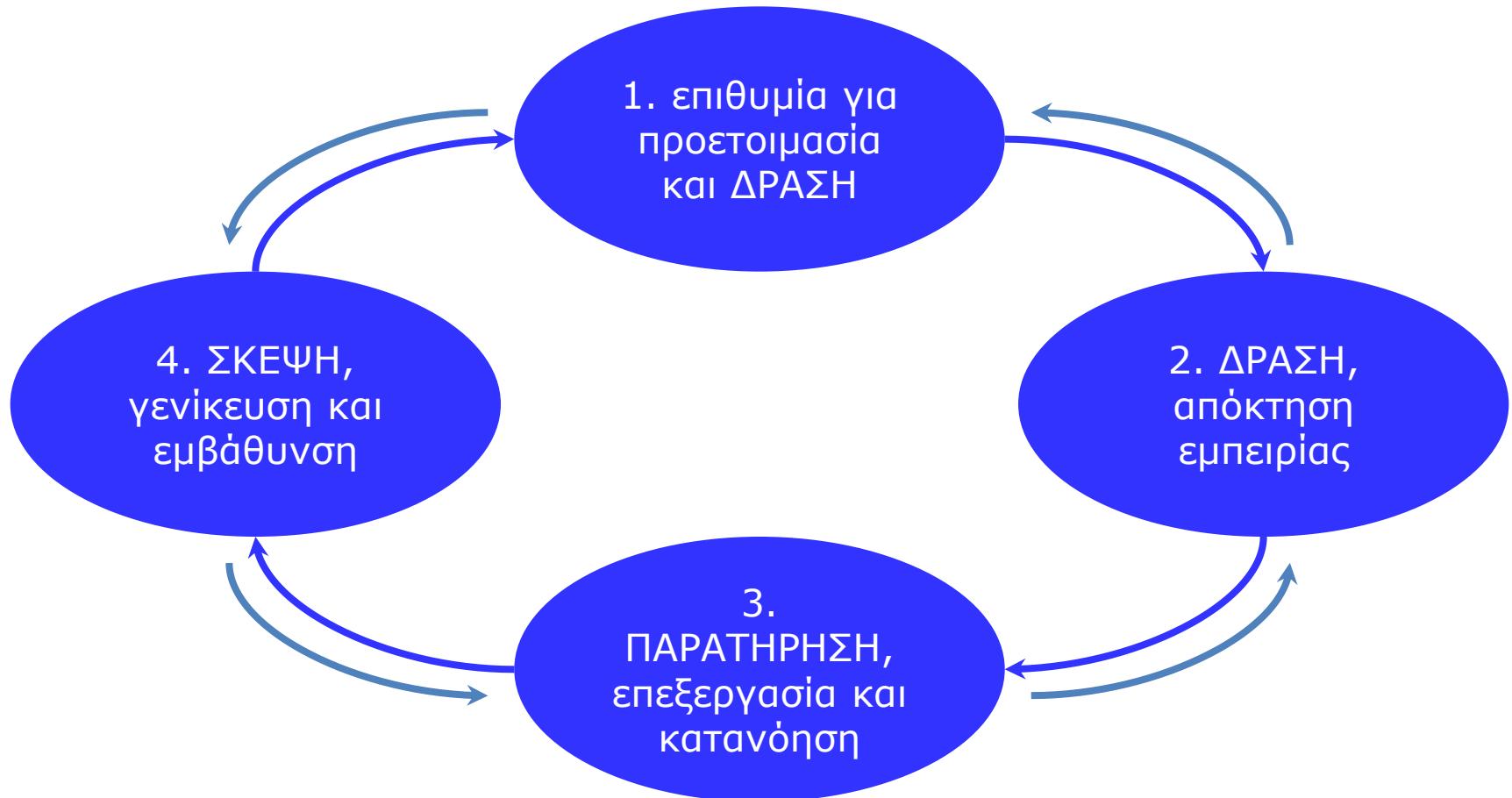
Ιδιαίτερα χαρακτηριστικά ενηλίκων

- έχουν συγκεκριμένες ανάγκες, που συχνά είναι επιτακτικές, και έχουν περιορισμένο χρόνο, κατά συνέπεια για να εμπλακούν σε ένα πρόγραμμα μάθησης θέλουν να είναι σαφής η πρακτική του χρησιμότητα, η διασύνδεσή του με όσα τους απασχολούν στην επαγγελματική, κοινωνική ή προσωπική ζωή
- διαθέτουν μεγάλο απόθεμα εμπειριών που προέρχονται από την επαγγελματική και προσωπική τους δραστηριότητα, οπότε το αντικείμενο της μάθησης πρέπει να συνδέεται με αυτές τις εμπειρίες
- έχουν διαμορφωμένη προσωπικότητα και αυτοδυναμία, επιθυμούν να συμμετέχουν ενεργά

αρχή 1: η σκέψη συνδέεται με τη δράση

- συμβολική ή αφηρημένη μάθηση
 - παρουσίαση ενός συνόλου γνώσεων που πρέπει να αφομοιωθεί
 - πλεονέκτημα: αποτελεσματικότητα διάδοσης γνώσεων
 - μειονέκτημα: δεν απαιτεί πράξη
- εμπειρική μάθηση
 - ξεκινά από τη δράση, και ακολουθείται από τη θεωρητική γνώση
 - πλεονέκτημα: συμμετοχή διδασκομένων

αρχή 1: η σκέψη συνδέεται με τη δράση

αρχή 2: επίκεντρο της εκπαιδευτικής διαδικασίας

ο διδασκόμενος

- ένας ενήλικος μαθαίνει όσα χρειάζεται στη συγκεκριμένη χρονική περίοδο που βρίσκεται
- για να ενδιαφερθεί λοιπόν, πρέπει να διακρίνει με σαφήνεια τη χρησιμότητα που έχει για εκείνον
- κατά συνέπεια, η εκπαιδευτική διαδικασία πρέπει να προσαρμόζεται στα ιδιαίτερα ενδιαφέροντά του, να λαμβάνει υπόψη τις ιδιαίτερες μαθησιακές του προτιμήσεις, κλπ

αρχή 3: ευρετική πορεία προς τη μάθηση

- μέσα από την αλληλεπίδραση των διδασκομένων με την "ύλη"
- μέσα από ασκήσεις αυτοαξιολόγησης
- κλπ

αρχή 4: κριτικός τρόπος σκέψης

- "κλειστή" διεργασία μάθησης
 - οι διδασκόμενοι καλούνται να **αφομοιώσουν** ένα σύνολο προκαθορισμένων γνώσεων, των οποίων η ορθότητα θεωρείται δεδομένη
- "ανοικτή" διεργασία μάθησης
 - τίποτα δε θεωρείται εκ των προτέρων ως αυτονόητο
 - οι διδασκόμενοι ενθαρρύνονται να ασκήσουν **κριτικό έλεγχο** ακόμη και σε απόψεις που θεωρούνται "φυσικές"

αρχή 5: αμφίδρομες σχέσεις

διδασκόντων-

διδασκομένων (1/2)

- η επικοινωνία πρέπει να είναι "ανοικτή" και να βασίζεται στην ειλικρίνεια
 - η κριτική δε συνεπάγεται απόρριψη του συνομιλητή
 - οι διαφορές απόψεων είναι ευπρόσδεκτες
- κάθε διδασκόμενος αισθάνεται ότι αναγνωρίζεται ως οντότητα
 - γίνεται αποδεκτός, ακόμη και για τις ελλείψεις του

Βαρθάνιας την αυτοεκτίμηση

αρχή 5: αμφίδρομες σχέσεις διδασκόντων-

διδασκομένων (2/2)

- η επιβράβευση δεν έχει "αφηρημένο" χαρακτήρα
 - εμψυχώνουμε τους διδασκόμενους
- οι "κανόνες" της μάθησης είναι σαφείς και ευέλικτοι
 - και λαμβάνουν υπόψη τις ιδιαίτερες προτιμήσεις των διδασκομένων

σύνοψη - συμπεράσματα

- εξετάσαμε (πολύ συνοπτικά) τον τρόπο που μαθαίνουν οι ενήλικες, με βάση τις παρακάτω αρχές
 1. η μάθηση συντελείται αποτελεσματικά στο μέτρο που διαμορφώνεται πλήρως ο κύκλος που περιλαμβάνει τόσο τη σκέψη όσο και τη δράση
 2. το επίκεντρο της μάθησης είναι ο διδασκόμενος
 3. ενεργητική συμμετοχή των διδασκομένων
 4. κριτικός τρόπος σκέψης
 5. η αλληλεπίδραση με τους διδάσκοντες αποτελεί ουσιώδες ανατροφοδοτικό στοιχείο για τη μάθηση

2. η προετοιμασία των ομαδικών συμβουλευτικών συναντήσεων (ΟΣΣ)

σύνοψη

- περιγραφή των τρόπων με τους οποίους γίνεται η ανάλυση των εκπαιδευτικών αναγκών
- προσδιορισμός των εκπαιδευτικών σκοπών και των επιμέρους στόχων
- σχεδιασμός του περιεχομένου και της μεθοδολογίας που πρέπει να ακολουθηθεί κατά τη διάρκεια μιας ΟΣΣ
- κατανομή του χρόνου σε μια ΟΣΣ
- εξασφάλιση των υλικοτεχνικών συνθηκών για την ΟΣΣ

έννοιες κλειδιά

- εκπαιδευτικές ανάγκες
- εκπαιδευτικοί σκοποί
- εκπαιδευτικοί στόχοι
- γνώσεις
- στάσεις
- δεξιότητες
- στάδια
- χρόνος
- σχεδιασμός
- ενέργειες

Εισαγωγή

- οι ΟΣΣ αποτελούν την πιο σημαντική επαφή μεταξύ διδάσκοντος και διδασκόμενου
- προσφέρουν τη δυνατότητα για πρόσωπο-με-πρόσωπο επικοινωνία, για την ανάπτυξη αλληλεπίδρασης, εμπιστοσύνης και συνεργατικότητας
- άρα, είναι πολύ σημαντικές για την εξ αποστάσεως εκπαίδευση, όπου δεν υπάρχει καθημερινή επαφή

ΟΣΣ (1/4)

- γίνεται σε τακτά χρονικά διαστήματα και διαρκεί συνήθως 3-4 ώρες (συνολικά περίπου 20-30 ώρες κάθε χρόνο)
- ο σκοπός ΔΕΝ είναι να πραγματοποιηθούν συμπληρωματικά μαθήματα
- στη διάρκειά της δίνονται πληροφορίες και επεξηγήσεις για το πρόγραμμα σπουδών, γίνεται συμβουλευτική υποστήριξη προς τους διδασκόμενους, πραγματοποιούνται ασκήσεις, γίνεται επεξεργασία απόψεων, καθώς και η αξιολόγηση και ο προγραμματισμός των εκπαιδευτικών δράσεων

ΟΣΣ (2/4)

- διερευνάται τι μεσολάβησε μεταξύ 2 ΟΣΣ, εξετάζονται οι μαθησιακές δυσκολίες και τα προβλήματα που προέκυψαν, δίνονται διευκρινίσεις, γίνεται επεξεργασία λύσεων, επιλύονται πρακτικά προβλήματα
- εμπεδώνονται και εμπλουτίζονται οι ήδη αποκτηθείσες γνώσεις και ικανότητες μέσα από ασκήσεις, συζήτηση, μελέτες περίπτωσης, κλπ
- οι φοιτητές προετοιμάζονται για τις γραπτές εργασίες, εξηγούνται οι στόχοι και οι προδιαγραφές των εργασιών, παρέχεται μεθοδολογική υποστήριξη, κλπ

ΟΣΣ (3/4)

- Ιδιαίτερα σημαντική θεωρείται η 1^η ΟΣΣ, όπου θα τεθούν οι βάσεις της μάθησης, και θα συζητηθούν μια σειρά θέματα, όπως
 - πώς οργανώνεται η μελέτη στη διάρκεια της ΘΕ
 - πώς λειτουργεί η επικοινωνία διδασκόντων-διδασκομένων
 - πώς προσεγγίζεται το διδακτικό υλικό
 - πώς εκπονούνται οι δραστηριότητες και οι εργασίες
 - πώς γίνεται η προετοιμασία για τις τελικές εξετάσεις

ΟΣΣ (4/4)

- για να είναι επιτυχημένη μια ΟΣΣ πρέπει να είναι κατάλληλα προετοιμασμένοι τόσο οι διδάσκοντες, όσο και οι διδασκόμενοι
- κατά συνέπεια, ο διδάσκοντας πρέπει, μεταξύ άλλων
 - να ενημερώνει όσο γίνεται πληρέστερα τους φοιτητές για τη μεθοδολογία των συναντήσεων
 - να παρέχει σαφείς οδηγίες για τη μορφή της προπαρασκευής για κάθε ΟΣΣ

περιεχόμενα

1. η πρώτη επαφή διδάσκοντος - διδασκομένων
2. ανάλυση των εκπαιδευτικών αναγκών
3. προσδιορισμός του εκπαιδευτικού σκοπού και των εκπαιδευτικών στόχων
4. σχεδιασμός του περιεχομένου και της μεθοδολογίας
5. χειρισμός του χρόνου
6. εξασφάλιση των υλικοτεχνικών συνθηκών μάθησης

1 η πρώτη επαφή (1/2)

- πρέπει να αναλύσουμε
 - ηλικία, κοινωνικά και μορφωτικά χαρακτηριστικά
 - φύλο
 - εθνική και θρησκευτική ταυτότητα
 - φοιτητές με ειδικές ανάγκες
 - εργασιακή κατάσταση
 - τόπο διαμονής

1 η πρώτη επαφή (2/2)

- η πρώτη γραπτή και τηλεφωνική επικοινωνία
 - ο διδάσκοντας παρουσιάζει τον εαυτό του, ακούει τις προσδοκίες αλλά και τις εύλογες ανησυχίες του διδασκόμενου, τον ενημερώνει σε γενικές γραμμές για τον τρόπο συνεργασίας μαζί του, και του παρέχει τη διαβεβαίωση ότι θα τον υποστηρίξει κατά το χρόνο που διαρκεί η εξ αποστάσεως διδασκαλία της ΘΕ

2 ανάλυση των εκπαιδευτικών αναγκών (1/2)

- όπως γνωρίζουμε, είναι πολύ σημαντική η διασύνδεση της πορείας της μάθησης με τις εκπαιδευτικές ανάγκες των διδασκομένων, ειδικά στην εκπαίδευση ενηλίκων
- ο διδάσκων μπορεί να χρησιμοποιήσει διάφορες μεθόδους για την ανάλυση των αναγκών αυτών, όπως αυτές που περιγράφονται παρακάτω
 - να μελετήσει τις γραπτές εργασίες, και τα ερωτήματα που έχουν υποβάλει οι διδασκόμενοι (π.χ. μέσω τηλεφωνικών ερωτήσεων)
 - να συνεργαστεί με άλλους διδάσκοντες

2 ανάλυση των εκπαιδευτικών αναγκών (2/2)

- να "εκμαιεύσει" τις ανάγκες από τους φοιτητές (είτε προφορικά είτε γραπτά), με ερωτήσεις όπως
 - ποιες ήταν οι κυριότερες δυσκολίες που αντιμετωπίσατε?
 - ποια είναι τα σημεία που δεν είστε βέβαιος ότι καταλάβατε?
 - ποια είναι τα σημεία που θεωρείτε ότι είναι πιο σημαντικά ή χρήσιμα?
 - ποιες είναι οι απορίες σας για το υλικό?

3 προσδιορισμός εκπαιδευτικού σκοπού και στόχου (1/3)

- **σκοπός**
 - η διατύπωση της γενικής πρόθεσης της ΟΣΣ, που προσδιορίζει τι επιδιώκει η ΟΣΣ
- **στόχος**
 - εξειδικεύουν το σκοπό
 - περιγράφουν με ακρίβεια τα επιδιωκόμενα αποτελέσματα, με τρόπο σαφή, συγκεκριμένο και παρατηρήσιμο, και άρα ελέγχιμο

3 προσδιορισμός εκπαιδευτικού σκοπού και στόχου (2/3)

- οι στόχοι μπορούν να δομηθούν σε 3 επίπεδα
 - **επίπεδο γνώσεων** τις οποίες επιδιώκεται να αποκτήσουν οι διδασκόμενοι (λειτουργίες κατανόησης, ανάλυσης, σύνθεσης, αξιολόγησης), συνήθως μέσω της επεξεργασίας θεωρητικών θεμάτων
 - **επίπεδο δεξιοτήτων** – τι θα είναι ικανοί να κάνουν οι διδασκόμενοι στο τέλος της ΟΣΣ, συνήθως μέσω πρακτικών ασκήσεων
 - **επίπεδο στάσεων** των διδασκομένων, οι οποίες πρέπει να ενισχυθούν ή να μετασχηματιστούν, μέσω της σύνδεσης των θεωρητικών

3 προσδιορισμός εκπαιδευτικού σκοπού και στόχου (3/3)

- οι στόχοι είναι πολύ σημαντικοί, γιατί διαφορετικά
 - ο διδάσκων θα αντιμετωπίσει δυσκολίες αναφορικά με τη διαμόρφωση του περιεχομένου της ΟΣΣ
 - οι διδασκόμενοι δε θα γνωρίζουν τι ζητείται, γιατί, κλπ
 - και φυσικά, είναι δύσκολη η αξιολόγηση

4 σχεδιασμός περιεχομένου και μεθοδολογίας (1/3)

- με βάση τους εκπαιδευτικούς στόχους που έχουν προσδιοριστεί, σχεδιάζεται το περιεχόμενο και η μεθοδολογία της, δηλαδή
 - προσδιορίζονται τα βασικά στάδια της ΟΣΣ και οι εκπαιδευτικές ενέργειες που περιέχει το καθένα
 - προσδιορίζεται ο χρόνος που θα χρειαστεί για κάθε στάδιο
 - επιλέγονται οι εκπαιδευτικές τεχνικές και τα εποπτικά μέσα που ταιριάζουν σε κάθε περίπτωση

4 σχεδιασμός περιεχομένου και μεθοδολογίας (2/3)

εκπαιδευτικοί στόχοι που επιδιώκονται	A' στάδιο	B' στάδιο	Γ' στάδιο	Δ' στάδιο
γνώσεις	εμβάθυνση σχετικά με τα στοιχεία και τους τρόπους χρησιμοποίησης της μεθόδου	περαιτέρω εμβάθυνση		εναύσματα για περαιτέρω εμβάθυνση
δεξιότητες			ανάπτυξη της δεξιότητας χρήσης της μεθόδου	εναύσματα για την ανάπτυξη της δεξιότητας χρήσης της μεθόδου
στάσεις		μείωση αρνητισμού σε σχέση με τη μέθοδο	δημιουργική αντιμετώπιση της μεθόδου	δημιουργική αξιοποίηση της μεθόδου

4 σχεδιασμός περιεχομένου και μεθοδολογίας (3/3)

	A' στάδιο	B' στάδιο	Γ' στάδιο	Δ' στάδιο
Χρονική διάρκεια σταδίων	15-20 λεπτά	35-40 λεπτά	60 λεπτά	30 λεπτά
Εκπαιδευτικές τεχνικές	εισήγηση με χρήση πολλών παραδειγμάτων	ερωτήσεις - απαντήσεις	πρακτική άσκηση σε ομάδες εργασίας, παρουσιάσεις	εισήγηση του διδάσκοντος
εποπτικά μέσα	προβολή διαφανειών	...	...	βοηθητικά κείμενα με οδηγίες, βιβλιογραφία, κλπ

5 χειρισμός του χρόνου

- αναγκαίες ενέργειες
 - ζωτικής σημασίας σημεία (βασική θεωρία, ασκήσεις, κλπ)
- χρήσιμες ενέργειες
 - πλαισιώνουν τις αναγκαίες ενέργειες με τρόπο χρήσιμο (παραδείγματα, κλπ)
- σχετικές ενέργειες
 - παρουσίαση συναφών θεωρητικών θεμάτων, κλπ
- απρόβλεπτα συμβάντα

6 εξασφάλιση υλικοτεχνικών συνθηκών μάθησης

- από βιβλία, φυλλάδια, video projects, κλπ, μέχρι ... καφές

σύνοψη – συμπεράσματα

- για την προετοιμασία μιας ΟΣΣ είναι απαραίτητο να αναλύσουμε τις εκπαιδευτικές ανάγκες, μελετώντας τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά των φοιτητών, συνεργαζόμενοι με άλλους καθηγητές, ή υποβάλλοντας συγκεκριμένες ερωτήσεις προς τους φοιτητές
- επιπλέον, είναι απαραίτητο να προσδιορίσουμε με σαφήνεια τον εκπαιδευτικό σκοπό και τους επιμέρους στόχους μιας ΟΣΣ στα επίπεδα γνώσεων, δεξιοτήτων και στάσεων, να προδιαγράψουμε το περιεχόμενο των σταδίων που θα ακολουθήσουμε, να επιλέξουμε τις εκπαιδευτικές τεχνικές και τα εποπτικά μέσα που θα χρησιμοποιήσουμε, να κατανούμε ποιούς συνάδετο προς την Σύγχρονη

3. η έναρξη της 1^{ης} ΟΣΣ

σύνοψη

- αναγνώριση των προβλημάτων που μπορεί να αντιμετωπίσει ο διδάσκοντας κατά την 1^η ΟΣΣ
- εντοπισμός των αιτιών τους
- εφαρμογή της κατάλληλης μεθοδολογίας για να ξεπεραστούν
- προσδιορισμός των βασικών ζητημάτων που πρέπει να συζητηθούν κατά την 1^η πρόσωπο-με-πρόσωπο συνάντησή τους

έννοιες κλειδιά

- αλληλογνωριμία
- αλληλοπαρουσιάσεις
- διαπραγμάτευση
- συμβόλαιο
- αυτοεκτίμηση

εισαγωγή (1/2)

- κατά την έναρξη της 1^{ης} ΟΣΣ συντελείται η 1^η πρόσωπο-με-πρόσωπο επαφή διδάσκοντος-διδασκομένων
- στη διάρκειά της πρέπει να καθησυχάσουμε τους φοιτητές, που είναι φυσικό να έχουν αρκετές ανησυχίες
- Θα πρέπει επίσης, να δημιουργήσουμε ένα κλίμα μέσα στο οποίο όλοι θα αισθάνονται άνετα
- Θα πρέπει να υπάρχει ένα "συμβόλαιο" σχετικά με τον τρόπο που θα υποστηριχθεί η μάθηση

εισαγωγή (2/2)

- πηγές ανησυχίας
 - παρουσία άγνωστων ανθρώπων (διδασκόντων, διδασκομένων)
 - ανησυχία για τη μέθοδο, ανησυχία για την επιτυχία
- πιθανά αποτελέσματα
 - παθητικότητα
 - αδιαφορία
 - επιθετικότητα
 - αρνητισμός

έναρξη της 1ης ΟΣΣ

- οι πρώτες στιγμές
 - καλωσόρισμα, επαφή
- η αλληλογνωριμία
 - ο διδάσκων παρουσιάζει τον εαυτό του, και ζητά από τους διδασκόμενους να κάνουν το ίδιο, είτε ελεύθερα, είτε με βάση κάποια στοιχεία, είτε να παρουσιάσουν κάποιον άλλο διδάσκοντα
- οι πρώτες δυσκολίες

η διαμόρφωση του "συμβολαίου" (1/2)

- οργάνωση των σπουδών κατά τη διάρκεια της ΘΕ
 - λειτουργία της γραπτής και τηλεφωνικής επικοινωνίας (τακτικότητα, αντικείμενο, προετοιμασία, email, κλπ)
 - οργάνωση κατ' οίκον μελέτης (μέθοδος, χρονοδιάγραμμα, κλπ)
 - λειτουργία ΟΣΣ (αριθμός, διάρκεια, χρονοδιάγραμμα, στόχοι, μεθοδολογία, κλπ)
 - διαδικασία εκπόνησης και αξιολόγησης εργασιών (μορφή, μέθοδος, κριτήρια αξιολόγησης, κλπ)

η διαμόρφωση του "συμβολαίου" (2/2)

- επεξεργασία και ανάπτυξη όσων μελέτησαν οι διδασκόμενοι έως την 1^η ΟΣΣ
 - ασκήσεις εμπέδωσης, μικρές εισηγήσεις, παρουσίαση παραδειγμάτων, μεθοδολογιών, βιβλιογραφίας, κλπ
 - επίλυση αποριών και παροχή διευκρινίσεων
 - διασύνδεση όσων μελετήθηκαν με τα επόμενα κεφάλαια και την επόμενη γραπτή εργασία

λόγοι σκοπιμότητας του συμβολαίου (1/2)

- οι διδασκόμενοι έχουν τη δυνατότητα να εκφράσουν τις προσδοκίες, ανάγκες, κλπ, σε σχέση με τα αντικείμενα της ΟΣΣ
- ο διδάσκων ολοκληρώνει την εικόνα που έχει για τις ανάγκες των διδασκομένων, και εκφράζει τους στόχους του σε σχέση με τα ανωτέρω αντικείμενα
- μέσα απ' αυτό το διάλογο, ο καθηγητής και οι φοιτητές γνωρίζονται και αναπτύσσονται μεταξύ τους επικοινωνία και συνεργασία
- οι διδασκόμενοι αντιλαμβάνονται ότι η γνώμη τους αντιμετωπίζεται με ενδιαφέρον και σεβασμό, γεγονός που μεγιστοποιεί την εμπιστοσύνη τους στην εκπαιδευτική διαδικασία, και διασφαλίζεται η ενεργή συμμετοχή τους

λόγοι σκοπιμότητας του συμβολαίου (2/2)

- το συμβόλαιο που προκύπτει αποτελεί ένα πλαίσιο λειτουργίας σαφές και ικανοποιητικό για όλους
- είναι ένα σημείο αναφοράς για όποιο πρόβλημα προκύψει στη διάρκεια των σπουδών
- με βάση αυτό, όλοι γνωρίζουν που βρίσκονται, τι πρέπει να κάνουν, τι μπορούν να περιμένουν, κλπ
- για να επιτύχουν τους στόχους τους

υλοποίηση του συμβολαίου (1/3)

- 1^η μέθοδος
 - ο διδάσκων παρουσιάζει την πρότασή του και ζητά τη γνώμη των διδασκομένων
 - ακολουθεί συζήτηση
 - μέσα από την οποία προκύπτει η συμφωνία

υλοποίηση του συμβολαίου (2/3)

- 2^η μέθοδος
 - ο διδάσκων ρωτά τους εκπαιδευόμενους:
 - ποιοι είναι οι στόχοι σας από τη ΘΕ?
 - ποια βήματα έχετε ήδη πραγματοποιήσει για να οργανώσετε τις σπουδές σας?
 - ποιες απορίες έχετε σε σχέση με την οργάνωση των σπουδών?
 - ποιες είναι οι βασικές δυσκολίες που έχετε με τη ΘΕ
 - με ποιους τρόπους μπορώ να σας υποστηρίξω?
 - ποιο είναι το "καλύτερο" και το "χειρότερο" που μπορεί να συμβεί σ' αυτή τη ΘΕ?

υλοποίηση του συμβολαίου (3/3)

- 3^η μέθοδος
 - οι διδασκόμενοι χωρίζονται σε ομάδες που διαπραγματεύονται τα θέματα αυτά
 - στη συνέχεια συζητούν όλοι μαζί τα αποτελέσματα

ενίσχυση της αυτοεκτίμησης

- "Θα μπορέσουμε να ανταποκριθούμε στις απαιτήσεις της ΘΕ?"
 - εδώ ο διδάσκοντας πρέπει να **ενθαρρύνει** τους διδασκόμενους, και να προσπαθήσει να τους πείσει ότι η υλοποίηση των στόχων είναι εφικτή

ΟΙ ΕΠÓΜΕΝΕΣ ΟΣΣ

- κάθε μία είναι διαφορετική...
- τα θέματα που αφορούν τις "ανησυχίες" και το "συμβόλαιο" ισχύουν σε κάθε ΟΣΣ
- αλλά αλλάζουν και προσαρμόζονται ανάλογα με την πρόοδο της ΘΕ

σύνοψη - συμπεράσματα

- παρουσιάστηκαν οι ανησυχίες των διδασκομένων κατά την έναρξη της 1ης ΟΣΣ, και διερευνήθηκαν οι αιτίες (κυρίως σε σχέση με την επιτυχία)
- οι ανησυχίες αυτές δημιουργούν προβλήματα, τα οποία μπορούν να ξεπεραστούν μέσα σε ένα κλίμα συνεργασίας, για το οποίο πρέπει να γίνουν λεπτοί χειρισμοί
- στη συνέχεια αναλύσαμε τη σημασία της ύπαρξης ενός "συμβολαίου", το οποίο αναφέρεται στον τρόπο οργάνωσης των σπουδών, αλλά και της επεξεργασίας και ανάπτυξης των εκπαιδευτικών ζητημάτων

Βιβλιογραφία

1. Κόκκος Α., Αρχές Μάθησης Ενηλίκων.
2. Κόκκος Α., Η Προετοιμασία των Ομαδικών Συμβουλευτικών Συναντήσεων.
3. Κόκκος Α., Η Έναρξη της Πρώτης Ομαδικής Συμβουλευτικής Συνάντησης.
 - Βεργίδης Δ., Λιοναράκης Α., Λυκουργιώτης Α., Μακράκης Β. & Ματραλής Χ., Ανοικτή και εξ Αποστάσεως Εκπαίδευση, Τόμος Β, Σχέσεις Διδασκόντων-Διδασκομένων, 1998.

για οτιδήποτε χρειαστεί
daradoumis@aegean.gr